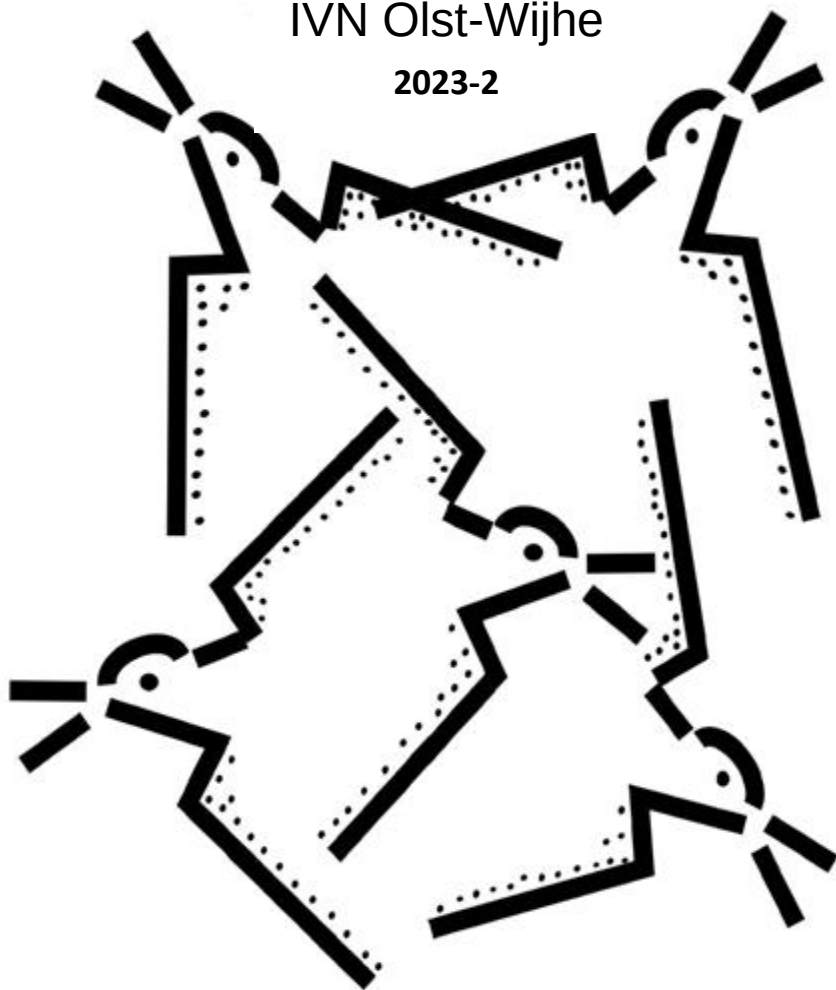

de Grutto

IVN Olst-Wijhe

2023-2

ivn.nl/afdeling/olst-wijhe

Bestuur

Voorzitter	Elly Luttikholt Tel. 0570-523427	voorzitter@ivn-olst-wijhe.nl Veerstraat 17 8131 CB Wijhe
Secretaris	Roos van der Burg Tel. 06-49988778	secretaris@ivn-olst-wijhe.nl Marjolein 6 8131 GD Wijhe
Penningmeester	Michiel Faber	penningmeester@ivn-olst-wijhe.nl Herxen 14 8131 PG Wijhe
Lid	Ans Rijpkema Tel. 0570-523336	Ledenadministratie ans@ivn-olst-wijhe.nl Hamelweg 12 8131 RV Wijhe

Contactpersonen werkgroepen

Activiteiten (Lezingen, excursies, cursussen, jeugd)	Lilian Bults, Ans Rijpkema tel. 0570-523336 activiteiten@ivn-olst-wijhe.nl
Facebook	Margriet Wegman tel. 0570-784034
Heemtuin	Annet v.d. Veen tel. 0570-523937 heemtuin@ivn-olst-wijhe.nl
Veermans Hof IJsselflora	Keimpe de Jong tel. 06-83704601
Landschapsonderhoud	landschapsonderhoud@ivn-olst-wijhe.nl
Natuur- en milieubeleid	VACANT natuurmilieubeleid@ivn-olst-wijhe.nl
Padden	Hanne Muskee tel. 0570-524933 padden@ivn-olst-wijhe.nl
Redactie De Grutto	Marth van Roij tel. 0570-522692 redactie@ivn-olst-wijhe.nl
Roofvogels	Ron Gravendeel tel. 06-42444691 roofvogels@ivn-olst-wijhe.nl
Stadsvogels	Ronald Boerkamp tel. 0570-525243 stadsvogel@ivn-olst-wijhe.nl
Torenavalken	Theo van der Linden torenavalken@ivn-olst-wijhe.nl
Uilen	Hans de Jonge tel. 0570-522629 uilen@ivn-olst-wijhe.nl
Vogels	VACANT vogels@ivn-olst-wijhe.nl
Website	Annet van der Veen tel. 0570-523937 Michiel Faber website@ivn-olst-wijhe.nl
Wilde planten	Leonieke Kruit tel. 0570-524835 planten@ivn-olst-wijhe.nl

=====

In deze Grutto

Mei 2023 nummer 2

Van de redactie	2
Gezocht!!!	2
Activiteiten	3
Activiteiten voor de jeugd	6
Activiteiten elders	6
Van het bestuur	7
Voor de jeugd	7
Conceptverslag ALV IVN Olst-Wijhe	11
Sporen in het landschap	14
Tuin Groot Elzebroek opengesteld	14
Schone rivieren	15
Educatieve knotavond	15
Wilde planten in bermen Olst-Wijhe	17
Verslag Natuurdoedag	30
Uit de oude doos	33
Heemtuinplant uitgelicht	34
Vogelwaarnemingen in Olst-Wijhe	35
Ter info	40

Kopijsluitingsdata 1 februari; 1 mei; 1 september; 1 december.

Redactie Marth van Roij redactie@ivn-olst-wijhe.nl
Kerkpadsblok 35 8131 WX Wijhe Tel. 0570-52269

Lidmaatschap

De contributie (€ 25,- per jaar) wordt geïnd door het landelijke bureau van IVN. Dat zorgt voor een factuur of de contributie wordt via een automatische incasso afgeschreven.

U dient het lidmaatschap voor het volgende jaar vóór 1 december schriftelijk op te zeggen bij Ans Rijpkema, Hamelweg 12, 8131 RV Wijhe of ans@ivn-olst-wijhe.nl.

Van de redactie

Misschien heb je na ontvangst van de Grutto dit nummer al even doorgebladerd en is het je opgevallen: de kleurendruk!

Tijdens de vergadering afgelopen maart heeft de ALV ermee ingestemd om voortaan de Grutto in kleur uit te brengen. Hopelijk ben je net zo blij als ik dat het blad voortaan in kleur gedrukt kan worden, waardoor met name de foto's veel beter tot hun recht komen. Dus heb je kopij, stuur dan ook gerust een foto mee!

Wat er verder tijdens de ALV werd besproken kun je lezen in het conceptverslag in deze Grutto. Ook kun je, naast de gebruikelijke rubrieken en verslagen van activiteiten, uitgebreid kennismaken van de planteninventarisatie van de bermen van de Lierderholthuisweg afgelopen jaar. Ook zijn er ontwikkelingen rond het knotten besproken en is er een verhaal opgedoken uit de plakboeken van Jan Veerman. En natuurlijk ontbreekt het (aangepaste) activiteitenoverzicht voor de komende tijd niet. Al met al is het een extra dik nummer geworden!

Graag wens ik je veel lees-, kijk-, en doeplezier met dit nieuwe nummer.

Marth van Roij.

Gezocht!!!

Bestuursleden en coördinatoren

Het IVN Olst-Wijhe blijft zoeken naar bestuursleden om het bestuur op pijl te houden en verder te versterken. Ook zoeken we opvolging voor de coördinatoren van de werkgroepen Vogels en Natuur en milieubeleid.

Het gaat goed met de afdeling! Er zijn dit jaar meer dan 20 nieuwe leden bijgekomen. Dat is heel verheugend, wij zien dit als een geweldige steun voor het groene werk dat wij graag willen doen. Zo zijn er voor 2023 ook heel wat leuke en nuttige acties op de rol gezet. Wij hopen dat jullie daar allemaal iets van je motivatie om lid te worden of te blijven, in terugvinden. Met de uitbreiding van de afdeling is ook het werk van de verschillende werkgroepen en het bestuur een punt van aandacht. Vele actieve leden zijn al heel lang actief, en naderen het moment dat ze het stokje willen of moeten overdragen. Daarom hierbij de dringende oproep aan onze leden om actief te worden als coördinator of als bestuurslid. Wie van jullie kan de financiën van de afdeling gaan bijhouden? Wie van jullie is bereid om het secretariaat over te nemen, en welk algemeen bestuurslid zit er in de startblokken? Wij zoeken twee nieuwe bestuursleden. Meld je aan alsjeblieft, want we hebben jullie hard nodig om onze afdeling te laten draaien!

Stuur je reactie naar secretaris@ivn-olst-wijhe.nl en dan nemen we contact met je op. Alvast bedankt!

Roos van der Burg, secretaris.

Idee of begeleiding excursie of wandeling

Heb je zelf een idee voor een te houden excursie of wandeling of wil je een keer een excursie of wandeling (bege)leiden in een gebied dat je goed kent of op een van de vele mooie plekjes die onze gemeente Olst-Wijhe rijk is? Of lijkt je dat gewoon leuk om te doen, neem dan contact op met Elly Luttikholt tel. 0570-523427 of voorzitter@ivn-olst-wijhe.nl.

Activiteiten

Over alle hierna genoemde en eventuele nog te organiseren activiteiten van IVN-afdeling Olst-Wijhe, staat normaliter een week van tevoren (nadere) informatie in de plaatselijke en regionale kranten en huis-aan-huisbladen. Op www.ivn.nl/afdeling/olst-wijhe en op facebook staan ook de laatste berichten rondom de excursies. Ook kun je voor meer informatie mailen naar activiteiten@ivn-olst-wijhe.nl.

Deelname is meestal gratis, maar we zijn blij met een vrije gift.

Datum 2023	Activiteit	Locatie	Trekker
9 juni 's avonds	Rondleiding en proeverij	Heemtuin	Annet vd Veen
11 juni	Slootjesdagen voor kinderen	Wijhe	Linda vd Boon Annet vd Veen Michiel Faber
12 juni	Wilde plantenexcursie door Leonieke Kruit	Wetering	Lilian Bults Leonieke Kruit Ans Rijpkema
14 juni 's avonds	Lezing gierzwaluwen	Wijhe	Ronald Boerkamp Ans Rijpkema
23 juni 's avonds	IJsselbiënnale	Heemtuin	Annet vd Veen
25 juni	Wadlopen	Pieterburen	Lilian Bults Linda vd Boon
7 juli	Rondleiding en proeverij	Heemtuin	Annet vd Veen
12 juli 's avonds	Eetbaar Olst-Wijhe	Bedoening	Lilian Bults Keimpe de Jong
24 juli	Doe dag voor kinderen	Infocentrum Den Nul	Michiel Faber
3 augustus	Fietstocht	Bedoening	Elly Luttikholt Lilian Bults
2 september	Diekdagenmarkt	Wijhe	Elly Luttikholt Ans Rijpkema
16/17 september	Rondleiding de Gelder door Peter Pol	Onder de Gelder	Ans Rijpkema

Datum 2023	Activiteit	Locatie	Trekker
1 oktober	Paddenstoelen excursie voor kinderen	Zoogenbrink	Annet vd Veen Linda vd Boon
14 oktober	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe de Jong
28 oktober	Herfstspeurtocht voor kinderen	Onder de Gelder	Michiel Faber Ans Rijkema
28 oktober	Nacht van de nacht: Nachtdieren	Onder de Gelder	Michiel Faber Lilian Bults
3 en 4 november	Natuurwerkdag	Heemtuin	Annet vd Veen
11 november	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe de Jong
22 november	Lezing	Langhuus	Elly Lutikholt Roos vd Burg
9 december	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe de Jong

Werken in de heemtuin

Vanaf half maart t/m half september wordt er op woensdagavond en donderdagochtend in de heemtuin gewerkt. We kunnen altijd extra vrijwilligers gebruiken. Iedereen, die het gezellig vindt om samen deze tuin mooi te maken en te houden, is altijd welkom! Ook als je maar incidenteel kunt! Het werk in de heemtuin leer je onder leiding van anderen kennen. Dus ook als je geen verstand hebt van een heemtuin, kun je komen helpen!

Lijkt je het leuk om mee te werken in de heemtuin en wil je een eerste keer komen kijken hoe dat gaat: meld je dan bij Annet van der Veen, heemtuin@ivn-olst-wijhe.nl of tel 0570-523937 of kom gewoon langs!

Rondleidingen heemtuin Veermans Hof IJsselflora

Op vrijdagavond 9 juni en vrijdagavond 7 juli worden er weer rondleidingen gegeven in heemtuin Veermans Hof IJsselflora aan de Bongerd in Wijhe. Tijdens de rondleiding wordt u door een gids meegenomen door de heemtuin en worden de verhalen achter de bloemen en planten verteld. Ook wordt er weer geproefd en geroken aan planten en de rondleidingen worden afgesloten met een kopje thee met kruiden uit de heemtuin. De aanvangstijd is 19.00 uur en de rondleidingen duren ongeveer 5 kwartier. U hoeft zich niet van tevoren op te geven en een vrijwillige gift wordt op prijs gesteld.

De heemtuin is in juni/juli op z'n mooist. U kunt ook vrijblijvend een wandelingetje maken door de heemtuin. Voor groepen kunnen er ook rondleidingen op maat aangevraagd worden.

Informatie: Annet van der Veen 0570-523937 heemtuin@ivn-olst-wijhe.nl.

Wilde planten en insecten excursie

Op maandagavond 12 juni van 19.30 uur tot 21.00 uur organiseert IVN Olst-Wijhe een excursie waarbij we vooral naar planten en insecten gaan kijken. We vertrekken vanaf zorgboerderij Klein Canada aan de Kappeweg 3b in Wijhe. Van daaruit lopen we onder leiding van een IVN-gids langs de Zandwetering waar van alles valt te ontdekken.

En, misschien horen we ook nog wat vogels. Kortom een b(l)oeiende excursie.

Graag opgeven via activiteiten@ivn-olst-wijhe.nl. Een vrijwillige gift wordt op prijs gesteld.

Wilde marjolein met
klein koolwitje
© IVN NL

IJsselbiënnale rondleiding heemtuin

Op vrijdagmiddag 23 juni wordt er in het kader van de IJsselbiënnale een rondleiding gegeven in heemtuin Veermans Hof IJselflora aan de Bongerd in Wijhe. Tijdens de rondleiding wordt u door een gids meegenomen door de heemtuin en worden de verhalen achter de bloemen en planten, die rond de IJssel groeien, verteld. De rondleiding wordt afgesloten met een kopje thee met kruiden uit de heemtuin. De aanvangstijd is 14:00 uur en de rondleiding duurt ongeveer 5 kwartier. U hoeft zich niet van te voren op te geven en een vrijwillige gift wordt op prijs gesteld.

De heemtuin is in juni/juli op z'n mooist. U kunt ook vrijblijvend een wandelingetje maken door de heemtuin.

Informatie: Annet van der Veen 0570-523937 heemtuin@ivn-olst-wijhe.nl.

Diekmarkt

Ook al is het nog ver weg en hebben we eerst nog de lente en de zomer, toch wil het bestuur laten weten dat we dit jaar graag mee willen doen met een IVN-kraam op de Diekmarkt op zaterdag 2 september tijdens de Diekdagen. Door middel van een kraam kunnen we ons gezicht laten zien en bekendheid geven aan de activiteiten die we zoal vanuit IVN organiseren binnen Olst-Wijhe. Ook willen we met onze aanwezigheid de inwoners een idee geven wat er zoal aan verenigingsleven is in het dorp. Om dit mogelijk te maken hebben wij de hulp van de leden hard nodig om de kraam te bemensen. Het is een leuke, vooral gezellige bezigheid voor een korte tijd. Je hoeft geen kennis van zaken te hebben. Heb je die wel, dan heb je de mogelijkheid om belangstellenden te enthousiasmeren.

Meld je aan bij Elly Luttikholt: voorzitter@ivn-olst-wijhe.nl. Graag met voorkeur van de tijd dat je beschikbaar wilt zijn, zodat we dan duidelijk hebben hoeveel mensen er zijn om een indeling te maken.

© L. Bults

Activiteiten voor de jeugd

IVN slootjesdagen

De IVN Slootjesdagen vinden dit jaar voor de 9de keer plaats. Van 5 t/m 11 juni 2023 organiseren IVN-afdelingen door heel Nederland activiteiten voor jong en oud langs de waterkant.

Met de Slootjesdagen wil IVN het waterbewustzijn van kinderen en (groot)ouders vergroten. Slootjes zijn belangrijk voor het watermanagement en de biodiversiteit in Nederland. Doordat de kinderen zelf op zoek gaan, ontdekken ze op een laagdrempelige manier het leven in de sloot.

Op zondag 11 juni (locatie en tijd nog niet bekend) kunnen kinderen samen met hun (groot)ouders op avontuur langs de waterkant. Zij gaan zelf op onderzoek uit, gewapend met schepnet en waterbak. Onder leiding van natuurgidsen ontdekken zij welke dieren en planten er in en rond de sloot leven. Graag een schepnetje en een wit of doorschijnend bakje meenemen als je die hebt.

Aan deze excursie kunnen maximaal 15 kinderen van 4 tot 7 jaar met (groot)ouders) meedoen. Kom ook en beleef samen met IVN Olst-Wijhe het avontuurlijkste uitje aan de waterkant!

Voor meer informatie, mail naar: activiteiten@ivn-olst-wijhe.nl.

Activiteiten elders

Activiteiten andere IVN-afdelingen en KNNV-Zwolle

Rekening houdend met eventuele Coronamaatregelen, worden weer activiteiten georganiseerd. Deze kun je zoals gebruikelijk vinden op de site van IVN Zwolle, IVN Deventer, IVN Raalte en de site van het KNNV Zwolle onder activiteiten. Er worden uiteenlopende excursies en cursussen georganiseerd, door het IVN en/of het KNNV soms in samenwerking met andere organisaties.

Zo kun je op de sites, afhankelijk van de tijd van het jaar, bijvoorbeeld informatie vinden over excursies en cursussen over amfibieën, vlinders wilde planten, insecten, vogels etc.

Zie ivn.nl/afdeling/zwolle, ivn.nl/afdeling/deventer, ivn.nl/afdeling/raalte, en knnv.nl/zwolle. Hou dus deze sites in de gaten!

Van het bestuur

Op 22 maart jl. hebben we een zinvolle ALV gehad, kort en krachtig. In de ALV hebben de leden een aantal bestuursvoorstellen bekrachtigd, die een iets aangescherpte werkwijze in de werkgroepen gaan betekenen, met name op het gebied van veiligheid.

Ook werken we vanaf deze ALV niet meer met (nieuwe) donateurs maar met sponsors. Daarom verzoekt IVN Olst-Wijhe de nu nog aanwezige donateurs te kiezen tussen lid worden dan wel sponsor worden. De speciale positie van donateurs in het Huishoudelijk Reglement verdwijnt hiermee.

Aansluitend aan de ALV was er de lezing van Gert Jan Blankena over sporen in het landschap. Zie het verslag elders in deze Grutto.

Na de ALV hadden we als bestuur een rustiger periode. Er zijn enkele activiteiten geweest en als bestuur houden we ons verder bezig met o.a. het verder uitwerken van het beleidsplan, het zoeken naar een vertrouwenscontactpersoon, en het uitwerken van het ARBO handboek. Willem Blom, Hans de Jonge, Roos van den Burg en ik zijn daartoe naar een leerzame informatieochtend geweest over veiligheid en ARBO, georganiseerd door Landschap Overijssel.

Voor de komende periode worden er verschillende activiteiten georganiseerd, waarbij we hopen op een grote deelname door de leden, en ook niet-leden zijn daarbij welkom.

Op korte termijn hebben we een penningmeester nodig en voor de ALV in maart 2024 een secretaris. Laat het ons weten als je iets wilt gaan doen in het bestuur zodat we IVN Olst-Wijhe draaiende kunnen houden.

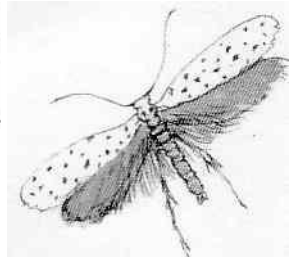
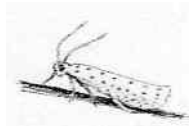
Roos, Michiel, Ans en ondergetekende wensen eenieder een fijne zomer!

Elly Luttkholt, voorzitter.

Voor de jeugd

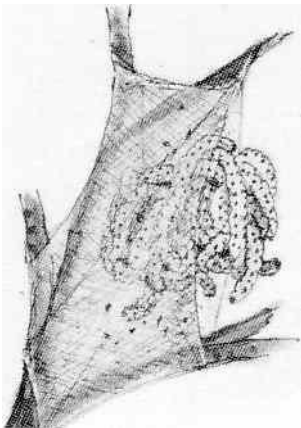
Stippelmotten

Motten zijn nachtvlinders. De meeste motten vliegen rond als het donker is. Ze hebben bruinigrijze kleuren en vallen niet op. Hoe anders is de stippelmot! Stippelmotten zijn wit met zwarte stippen.

Ze hebben mooie franje aan hun vleugels. In de zomer kun je ze tegenkomen. Ook overdag.

Nu, in de lente, zien we de larven. Dat zijn de jonkies van de stippelmot.

Het is ongelooflijk wat die met z'n allen presteren. Bomen en struiken pakken ze in met een web van zilvergrijze draden. Soms ook een auto of een bankje in het park. Dan denk je: wat is hier aan de hand?

In de zomer leggen stippelmotten een bergje eitjes in een boom. Dat wordt een stevig pakketje. Na een paar weken kruipen de larven uit de eitjes. Ze zijn piepklein. Ze blijven in het pakketje tot na de winter. Pas vanaf half mei zijn de larven goed te zien. Het zijn witgele rupsjes. Vaak hangen ze met trossen van honderden rupsen aan de takken. Ze hebben honger. Ze willen eten en nog eens eten.

Rupsen van de wilgenstippelmot eten wilgenblaadjes. De rupsen van de vogelkersmot eten blaadjes van de vogelkers. Vind je de rupsen in de meidoorn, dan zijn het jonkies van de.....

De rupsen spinnen kriskras draden over blaadjes, takken en stammen. Met dat taaie spinsel beschermen ze zich. In de lente voeren vogels rupsen aan hun jongen. Vogels raken liever niet verstrikt in al dat spinsel.

Toch krijgen ze altijd wel rupsen te pakken. Pech voor de rupsen, geluk voor de jonge vogeltjes.

Hebben de rupsen de tak of boom kaalgevreten? Dan verhuizen ze naar een ander adres waar blaadjes zijn. Daar maken ze weer nieuwe spinsels. Een stippelmot heet ook wel 'spinselmot'. Zo'n kale ingepakte boom ziet er ziek uit. Maar ziek is hij niet. Alles komt goed. Na half juni zijn de rupsen uitgegeten en verpoppen ze zich tussen de spinsels. De vreetrij is voorbij en er gaan nieuwe blaadjes groeien. Half juli staan de bomen in blad alsof er niets gebeurd is.

Uit al die poppen vliegen stippelmotten. Het is dan zomer. Soms zitten de vlinders met honderden bij elkaar op een stam. De stippelmotten zoeken elkaar op om te paren. Daarna gaan de vrouwtjes eitjes leggen. De larven overwinteren en in de lente komen de spinsels weer.

Stippelmot-weetje: Tussen het spinsel zie je de rupsen van de stippelmot. En ook zwarte korreltjes. Dat zijn hun poepjes!

TEGELHUYNS

WIJHE

Specialist in warme vloeren!

Een minimale ecologische voetafdruk is voor ons belangrijk: we zijn bijna energie neutraal met energiezuinige verlichting, een warmtepomp, een pellet-kachel en een dak vol met zonnepanelen. We rijden deels 100% elektrisch. In onze showroom vindt u diverse tegels die geproduceerd zijn met minimale belasting van het milieu, o.a. doordat er gerecycled materiaal in de tegels is verwerkt en dit ziet u niet in het eindresultaat!

- zeer ruime collectie vloer-
tegels
- badkamertegels
- keukentegels
- aanleg vloerverwarming

Tegelhuys Wijhe
Enkweg 1b, Wijhe
www.tegelhuys.nl

U bent van harte welkom! Allon, Daisy, Ingrid en Sandra

Boni

Supermarkt Wijhe
Langstraat 83
8131 BB Wijhe

Openingstijden

Maandag	8.00 - 20.00 uur
Dinsdag	8.00 - 20.00 uur
Woensdag	8.00 - 20.00 uur
Donderdag	8.00 - 20.00 uur
Vrijdag	8.00 - 21.00 uur
Zaterdag	8.00 - 20.00 uur
Zondag	12.00 - 17.00 uur

Thuis bij Boni.

Waarom Frits v.d. Linden?

- ruim 1.000 m² woonplezier
- grote voorraden
- snelle levering
- goede service en garantie
- eigen stoffeerdere
- geen aanbetaling
- gratis offertes
- vrijblijvend meten & advies
- grote collectie
- gratis parkeren

VOEL JE THUIS

**Het vertrouwde
adres voor al uw**

*in je
eigen omgeving!*

- PVC vloeren
- Laminaat
- Tapijt
- Vinyl
- Raamdecoratie
- Gordijnen

FRITS V.D. LINDEN
WONINGSTOFFERING

www.fritsvanderlinden.nl

Proefje:

- Doe een paar rupsen van de stippelmot in een potje.
- Blaadjes erbij (waar je de rupsen vond).
- Sluit het potje af met een stuk panty of zo.

Na een paar weken verpoppen de rupsen. Hou het potje elke dag in de gaten en kijk wat er gebeurt.

Bron: Limburgs Landschap.

Conceptverslag ALV IVN Olst-Wijhe

22 maart 2023

Aanwezig: Elly Luttikholt, Michiel Faber, Ans Rijpkema, Roos van der Burg, Annet van der Veen, Jaap Gerkes, Willem Blom, Wim Denekamp, Gerrit Jansen, Meta Leefkens, Lilian Bults, René Rooijendijk, Oege Verhagen, Antoinette van Reekum, Linda van der Boon, Hans de Jonge, Herman Lankhorst, Joop van Reekum.

Afgemeld: Ronald Boerkamp, Marijke Berendsen, Bert Evers, Hanny van der Werff, Gerard Overmars, Marth van Roij, Claudia van de Leur.

1. Opening en mededelingen:

Elly opent de vergadering niet met een gedicht.

Ronald treedt af als adviseur/bestuurslid. Afscheid van hem met het bestuur volgt.

Ans geeft aan dat op het eind van 2022 er 158 leden waren. Er zijn 21 nieuwe leden, en er vertrokken 11 leden. Inmiddels zijn enkele voormalig donateurs ook lid geworden.

Het bestuur heeft de Continuïteitscommissie bereid gevonden weer een jaar aan te blijven.

Claudia van de Leur zal binnenkort de coördinatoren van de werkgroepen benaderen met de vraag om kritisch naar de tekst op de website te kijken en eventuele correcties en aanpassingen te melden. De teksten van sommige werkgroepen kunnen naar haar idee een update gebruiken.

2. Verslag 3e jaarvergadering 2022 dd. 18 mei (zie Grutto nr. 1-2023) wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

3. Verslagen bestuur en werkgroepen over 2022

3.1. Jaarverslag secretaris

3.2. Jaarverslagen werkgroepen – de werkgroep Activiteiten is heel actief geworden!

3.3. Financieel jaarverslag

Michiel licht het verslag toe en enkele bijzondere posten zijn op een apart blad uitgelegd. Er is twee keer RABO-support subsidie binnengekomen

en er zijn vrij veel giften binnen gekomen. Deelname aan het project Schone Rivieren leverde een geldbedrag op. De heemtuin heeft ook enkele giften gekregen. De bankkosten en kosten voor hosting zijn verhoogd. Er waren 3 ALV's in 2022 waarvan 2 in het Langhuus, wat ook kostenverhogend heeft gewerkt. De kosten van de heemtuin waren hoger, o.a. door de aankoop van het ecotoilet. De lezingen kostten ook geld. Daarmee is er in totaal een verlies te constateren, hoewel het lager is dan verwacht. Enkele facturen voor de donateurs zijn als debiteur opgenomen, de drukker van De Grutto was een crediteur. We zijn er in totaal een kleine € 500,- op achteruit gegaan, maar dat kunnen we hebben.

3.4. Kascontrolecommissie

Niet van alle transacties was er een bonnetje, en dat moet wel; dat is een punt om in het vervolg te verbeteren. Voor het overige is de kascontrolecommissie tevreden met de financiële administratie. De commissie stelt voor om decharge te verlenen.

Besluit: De vergadering verleent het bestuur decharge voor de financiën van het afgelopen jaar.

4. Benoeming kascontrolecommissie

De kascontrolecommissie 2022 bestond uit Ine de Groot en Wim Denekamp met reservelid Jaap Gerkes. Nu treedt Wim af. Ine en Jaap nemen het over en Oege Verhagen wordt reservelid.

5. Bekrachtiging bestuursbesluiten, omgangsregels en gedragscode
In verband met het beleid van In Veilige Handen is er een aantal bestuursbesluiten genomen in het afgelopen jaar, die door de ALV moeten worden bekrachtigd.

Besluit: De vergadering bekrachtigt alle hier genoemde besluiten.

Bvg dd Bestuursbesluiten 2022

2022 12 13	Een VOG voor IVN Olst-Wijhe blijft na uitgifte 10 jaar geldig:
AKKOORD
2022 12 13	Als een vrijwilliger een VOG aanvraagt maar niet krijgt, kan hij of zij de activiteiten waarvoor de VOG is bedoeld, niet gaan uitvoeren:
AKKOORD
2022 12 13	Als een vrijwilliger weigert een VOG aan te vragen, kan hij of zij de activiteiten waarvoor de VOG is bedoeld, niet gaan uitvoeren:
AKKOORD
2022 12 13	Gedragscode lezen en ondertekenen is verplicht voor een beoogde coördinator/begeleider van vrijwilligerswerk met kwetsbaren bij IVN Olst-Wijhe: AKKOORD
2022 12 13	Een coördinator van een werkgroep moet lid zijn van IVN Olst-Wijhe: AKKOORD

Omgangsregels en gedragscode: De gedragscode is voor vrijwilligers die werken met minderjarigen en kwetsbaren.

Besluit: De vergadering bekrachtigt de regels en de code.

6. Financiën, Begroting 2023

Donaties zijn voor 2023 iets hoger begroot, evenals de bankkosten en de drukkosten van de Grutto. Die gaan iets omhoog vanwege kleurendruk; dat is aantrekkelijker, ook voor de adverteerders. Oege als adverteerderscontactpersoon kan daarvan gebruik maken.

Hans de Jonge vraagt hoeveel de afdracht aan IVN NL is: dat is 50%.

De organisatiekosten kunnen omlaag omdat er geen notaris of extra ALV is gepland, wel zijn er hogere ICT kosten. Lilian Bults geeft aan dat bij lezingen of andere activiteiten ook een cadeautje of bloemen horen, en dat er misschien iets meer kosten daardoor zijn. Daar staan dan soms weer vrijwillige giften tegenover. Linda van der Boon vraagt naar de begrotingsdiscipline: mag zij bij geplande activiteiten alvast wat inkopen? Het bestuur geeft aan dat er vooraf een begrotingsverzoek moet zijn. Uitgaven kunnen pas gedaan worden als er akkoord is gegeven, en dan moeten naderhand bonnen worden overlegd. Het bestuur herinnert iedereen aan de WBTR en deze daarbij horende financiële discipline. Een begroting indienen kan bijvoorbeeld op de vergadering van het bestuur met de coördinatoren.

Naast de bestaande ingediende begrotingen zijn er nog twee verzoeken binnengekomen, namelijk een voorstel van Landschapsonderhoud: eenmalig voor interne educatie; en geld voor de werkgroep Torenvalken. Dit kan als er bij de Uilenwerkgroep een overheveling wordt gedaan. Daar is ruimte voor. Hans de Jonge kan daarmee leven. De heemtuin verwacht een heel normaal financieel jaar.

Besluit: De vergadering gaat akkoord met de voorgestelde begroting.

7. Wat verder ter tafel komt

- De voorzitter doet nogmaals een dringende oproep aan de leden om een nieuwe penningmeester aan te dragen, omdat Michiel er op korte termijn definitief mee zal stoppen.
- Volgend jaar treedt Roos af en hebben we een nieuwe secretaris nodig. Meld je aan!
- Wij gaan komend jaar bezig met het beleidsplan, Arbo en dan vooral In Veilige Handen.
- Annet: komt er vervanging voor Ronald? Het bestuur gaat niet op zoek, mocht er iemand komen dan is die meer dan welkom.

8. Sluiting 20.24 uur.

Beleef de natuur

30 maart/9 mei 2023. Vast te stellen op de ALV in maart 2024.

Roos van der Burg, secretaris.

Sporen in het landschap

Na twee jaar vergeefse pogingen om een lezing te houden kon Gert-Jan Blankena op woensdag 22 maart 2023 eindelijk in het Langhuus zijn kennis over sporen in het landschap met ons delen.

Gert-Jan liet ons zien hoe wallen en sleuven in de bossen van de Veluwe hun geheimen vertelden. Sommige wallen waren aangebracht in voorbije eeuwen om aan de schaapsherders te laten weten: tot hier en niet verder!

Nu kom je bij land van een andere heer! Andere waren bedoeld om het wild uit de enk te houden. Het wild van bijvoorbeeld stadhouder-koning Willem III, die dat importeerde om ze te bejagen. Intussen wilde dat wild natuurlijk van de akkers van de dorpen eten. Dat werd voorkomen met wallen, waarop een vlechtwerk van takken werd gezet, soms twee boven elkaar. En ook had je sleuven van waaruit materiaal was gehaald om slenken te beschermen tegen stuifzand, want de slenk was de watervoorziening van het dorp.

Verder was het bijzonder om te zien dat oude houtskool brandplekken in het landschap zichtbaar werden, of oude putten die ooit langs niet meer bestaande beken zijn gegraven. Dit alles is mogelijk gemaakt door de combinatie van veldwerk en kaartwerk, tegenwoordig van AHD (actuele hoogtestand van Nederland) maar ook wel met oude handgemaakte kaarten. Een mysterieuze plek op een kaart, waar de veldwerkers maar niets konden vinden, bleek een inktvlek op het origineel te zijn!

Gert-Jan boeide zijn publiek met zijn diepgravende voordracht met mooie beelden en sloot af met een vraag aan de Wijnenaren. Aan de Raalterweg ligt een boerderij met ook zo'n zichtbare sleuf rond een bos. Weet iemand wat dat is geweest? Suggesties zijn welkom.

Het was een geweldige avond voor de ca. 20 aanwezigen.

Roos van der Burg.

Tuin Groot Elzebroek opengesteld

Hoenseweg 3 in Olst (geen honden toegestaan)

Vanaf 15 mei tot 15 juli is mijn tuin in Olst aan de Hoenseweg 3 tegenover café Ruimzicht weer voor iedereen open. Tot mijn opluchting zijn de orchideeën prima teruggekomen na dat hete 2022. Vooral gevlekte orchis en hybriden met brede orchis. We voeren nu ruim 25 jaar een hooilandbeheer met nabeweidings. De laatste jaren maai ik het gras met een accuzeis, waarna ik het droog optast in de schuur. In de winter voer ik het dan aan de schapen. We hebben de balans nog niet helemaal rond maar wel bijna. Met name dáár ben ik erg trots op.

Claus van den Brink.

Schone rivieren

Zeer nuttige opschoonactie op 18 maart 2023

Met 11 volwassenen en 2 kinderen hebben we, in 2 groepen, op zaterdag 18 maart afval geraapt langs de IJssel en de Rijksstraatweg. Het traject was weer vanaf de Loswal naar het zuiden, langs het “mottenhuisje” tot de kleine parkeerplaats aan de Barloweg.

In totaal hebben we

18 vuilniszakken gevuld. Schrikbarend veel! Daarbij waren ook 2 volle vuilniszakken die iemand in de struiken gedumpt had. Ook opvallend was dat blikjes, etenswaar en flesjes bij de P waren uitgestrooid, en we vonden een volle jerrycan motorolie en een grote vlek weggestroomde olie. Dat zijn toch wel ernstige zaken! Een grote stukgeslagen spiegel heb ik gemeld bij de gemeente, zodat zij het kunnen opruimen.

Met zijn allen hebben we veel gedaan, hard gewerkt, en waren we voldaan omdat het zinvol is, en helaas, nog steeds noodzakelijk. En, iedereen wil graag bericht krijgen voor een volgende opschoonactie!

Elly Luttkholt.

Educatieve knotavond

De opzet van de avond, 18 maart 2023 op 't Hamel, was om meer informatie uit te wisselen over de manier van wilgen knotten en aandacht te besteden aan veiligheid. Hiervoor waren twee sprekers uitgenodigd. Daarnaast ook uitwisseling van ervaringen, samenwerken en bevindingen op de knotdagen. Er waren 20 knotters [v/m] aanwezig. Willem Blom en Keimpe de Jong hebben deze avond georganiseerd en verzorgden de opening. Volgens Keimpe hebben we het afgelopen seizoen 124 wilgen geknot. We kunnen nog wel nieuwe adressen gebruiken en daarom hierbij een oproep aan ons om rond te kijken. Vraag eventueel of het adres doorgegeven kan worden, zodat de coördinator kan overleggen over de te knotten wilgen. Veiligheid is steeds belangrijker geworden, met daarbij instructies om ongelukken te voorkomen. Willem liet een powerpoint uit 2015 zien hoe het toen in de knotgroep ging. De oude foto's lieten duidelijk zien hoe het niet (meer) moet. Niet met zijn vijven in een knot, persoonlijke beschermingsmiddelen niet in orde, geen machinegeweld tijdens het knotten, enz.

Spreker Adrie Hottinga uit Vorchten hield een interessant verhaal over o.a. het belang van het vlak snoeien i.p.v. in een bol/vuist. Vogels kunnen

Stevens Optiek

We hebben
de gehele
collectie van Red
Kinderbrillen

GRATIS oog-en oogdrukmeting

Uitgebreide collectie modieuze monturen

Maak nu een afspraak:

Langstraat 76 - 8131 BE Wijhe - 0570 525335

Kijk ook eens op
**ivn.nl/afdeling/
olst-wijhe**

of volg ons op

Albert Heijn Boomgaard

Openingstijden:

Maandag t/m donderdag: 08.00 - 20.00 uur

Vrijdag: 08.00 - 21.00 uur

Zaterdag: 08.00 - 19.00 uur

Zondag: *Nieuw!* → **12.00 - 18.00 uur**

GRATIS voor de deur parkeren! Gewoon bij Boomgaard.

AH Boomgaard Oranjelaan 2 8131 DB Wijhe tel: (0570) 521 597 fax: (0570) 522 711

zich er goed in nestelen, variërend van eend, nijlgans tot en met de uil! Beide sprekers bespraken of het al of niet om en om snoeien noodzakelijk is. Alleen oude bomen bloeien en andere nauwelijks, dus niet speciaal nodig t.b.v. de insecten. Ook is het niet nodig om een paar takken op een wilg te laten staan. Als een wilg te nat staat, staat ie niet op een goede plek. Ferry Kuyk hield een betoog om gesnoeide, rechte takken te herplanten op hetzelfde terrein of elders in de buurt, om hierdoor te zorgen dat er wilgen in het landschap blijven bestaan. De afgelopen 100 jaar zijn er veel wilgen uit het landschap verdwenen. Ook gaf hij duidelijke instructies, hoe je de nieuw geplante takken de eerste 4 jaar moet behandelen om bijvoorbeeld zij-uitgroei te voorkomen. Er werd genoemd dat het misschien mogelijk is dat boeren subsidie krijgen voor nieuwe aanplant. Als ploeg reageerden we enthousiast om ons ook bezig te gaan houden met de herplant van de gesnoeide takken. Dat betekent wel een schema maken waar nieuwe aanplant is gedaan, wie de jonge bomen onderhoudt volgens de instructies, enz. Al met al een leuke en interessante avond met nog een gezellige nazit.

Elly Luttkholt.

Wilde planten in bermen Olst-Wijhe

Inventarisatie Lierderholthuisweg 2022

door de plantenwerkgroep van IVN Olst-Wijhe onder leiding van en met foto's van Leonieke Kruit.

Lierderholthuisweg

1. Voorgeschiedenis

In 2007 besloot een aantal leden van het IVN om de bermen van de gemeente Olst-Wijhe te inventariseren. Deze groep noemde zich de werkgroep Boeiende bermen en was de voorloper van de huidige werkgroep Wilde planten. Er werden bermen gevonden die opvallend schraler en soortenrijker waren dan gemiddeld. Deze bermen werden uitgelicht en er werd met de gemeente overlegd om eventueel het beheer aan te passen. Aanbevolen werd om deze schrale bermen één keer per jaar te maaien en het maaisel af te voeren.

Het gangbare beheer in Wijhe is om te maaien, maar het maaisel blijft liggen. Gedurende enkele jaren is het afwijkende maai- en afvoerbeheer op de uitgelichte bermen volgehouden.

Door het maaisel te laten liggen, gaat het verteren en werkt het als bemesting, zodat storingssoorten van voedselrijke grond de overhand krijgen. De soorten die het goed doen in schrale(re) omstandigheden worden verdrongen. Ook verstoren van de bodem maakt dat de storingssoorten zich kunnen vestigen en gaan woekeren. Dat zijn bijvoorbeeld Grote brandnetel, Braam en Akkerdistel.

Toen na enkele jaren werd geconstateerd dat er géén verandering plaats vond door het afvoeren, werd het afgeschaft. Door de schrale bermen nu opnieuw te inventariseren kan worden vergeleken hoe deze er nu voor staan. Door de hoge depositie van meststoffen als stikstof worden schrale bermen steeds voedselrijker en dus zeldzamer. Het kan al als gunstig worden beschouwd, als een berm met een mooie vegetatie in de loop der jaren hetzelfde blijft.

2. Wilde planten in bermen 2022

In 2022 is de plantengroei in de bermen van de Lierderholthuisweg geïnventariseerd door de plantenwerkgroep van het IVN Olst-Wijhe. De aandacht is gericht op eventuele zeldzame soorten, zodat de gemeente op de hoogte is van de aanwezigheid van die plantensoorten. Zo mogelijk kan bij het beheer hiermee zodanig rekening worden gehouden, dat de vegetatie behouden kan blijven of verbeteren.

In Nederlandse landschappen is het agrarisch gebruik zó omvangrijk en intensief, dat er voor natuur buiten natuurgebieden nauwelijks plaats is. Bermen zijn weliswaar noodzakelijke onderdelen van verkeerswegen, maar ze zijn inmiddels ook vluchtplaatsen geworden voor planten en dieren, die niet voor opbrengst bedoeld zijn. Bovendien zijn wegbermen verbindingen door het hele landschap voor zowel fauna als flora, door de verspreiding van zaden.

De bodem van akkers en weilanden in agrarisch gebied wordt sterk bemest en regelmatig bewerkt door scheuren, ploegen of frezen. Dat maakt dat een natuurlijke, stabiele vegetatie, zoals een bloemrijk grasland, onmogelijk kan ontstaan. De bemesting maakt de bodem zeer voedselrijk en het ploegen en frezen maken dat er geen enkele blijvende vegetatie kan ontstaan. De enige mogelijke begroeiing bestaat uit ingezaaide grassoorten, zoals Engels en Italiaans raaigras. Daartussen staan voornamelijk eenjarige soorten, meestal hoog opschietende kruidachtige gewassen zoals het gras hanenpoot, melde en bijvoet of soorten met snelgroeiende uitlopers als kweek of haagwinde. Deze soorten worden doodgespoten.

Voor een stabiele, soortenrijke vegetatie is schrale, onbemeste grond een voorwaarde. Dit komt buiten natuurgebieden alleen nog voor in bermen en overhoekjes. Vroeger waren zulke bermen, en dus ook de soorten die er voorkomen, algemeen. Door de intensieve bemesting, met als gevolg een hoge depositie en inspoeling van meststoffen, worden schrale, soortenrijke bermen en de bijpassende soorten steeds zeldzamer. Ze raken overgroeid door snel groeiende soorten van overbemeste grond. De depositie van stikstof is dus niet uitsluitend in natuurgebieden een probleem, maar ook in overgebleven half-natuurlijke terreinen, zoals wegbermen, waterschapssloten, taluds en oevers. Ook daar verstoort de depositie de vegetatie ook in het water. Biologen en vooral botanici waarschuwen al een jaar of 50 voor het gevaar van het verdwijnen van de natuurlijke vegetatie.

Het inzaaien van schrale soorten op voedselrijke grond, zoals nu veelvuldig door diverse groeperingen wordt aanbevolen, heeft weinig zin. Zolang de bodem te voedselrijk is, zullen hogere en ruige soorten de vegetatie weer gaan overheersen. Wieden is weinig zinvol. Voorkomen moet worden, dat de bodem wordt verstoord. Een goed beheer kan een berm maken tot een bloemrijke verbindingstrook met een hoge biodiversiteit. Het inzaaien van een bijenlint van Zwolle naar Roemenië zal inmiddels wel gestopt zijn. Het inzaaien van zogenaamde carnavalsmengsels laat zien, dat na één of twee jaar de ingezaaide soorten zijn verdwenen en de ingezaaide snelgroeiende soorten over blijven. Gevoelige soorten die er stonden vóór het inzaaien zijn eveneens verdwenen.

De enige manier om een bloemrijk grasland of bloemrijke berm te laten ontstaan en te behouden is een juist beheer. Als het beheer is gericht op verschraling, d.w.z. maaien en afvoeren, ontstaat een stabiele vegetatie waar storingssoorten minder kans hebben, zoals bijvoorbeeld jacobskruiskruid. Is de uitgangssituatie een voedselrijke berm, dan zal de eerste jaren vroeg moeten worden gemaaid en later in het seizoen nogmaals. Op den duur kan minder en later worden gemaaid.

Voorwaarde is ook, dat het maaisel wordt afgevoerd. Het maaien heeft niet uitsluitend invloed op de bovengrondse plantengroei, maar, door op tijd te maaien ontstaat bovendien een sterkere grasmat.

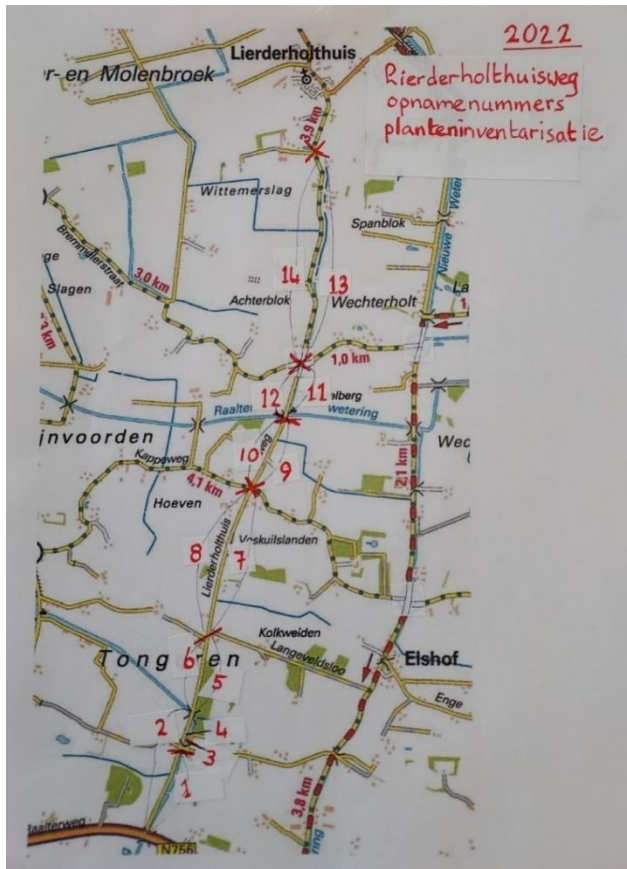
Bomen in de berm zorgen voor een grote voedselopname, waardoor vanzelf al verschraling optreedt. Verschraling kan erg lang duren. Een waardevol, soortenrijk grasland zal zeer zorgvuldig beheerd moeten worden en elke verstoring van de bodem moet worden vermeden. Op den duur is dit van voordeel voor de biodiversiteit.

Het is niet de bedoeling elke weg in de gemeente zo intensief te inventariseren als de Lierderholthuisweg. De bermen van de Lierderholthuisweg kunnen als voorbeeld dienen voor het beheer van

vergelijkbare wegen met bomen. En andere wegen, bijvoorbeeld met een berm zonder bomen kan als voorbeeld dienen voor soortgelijke wegen. Ook zouden proeven gedaan kunnen worden met het beheer om te kijken wat de resultaten zijn.

3. Inventarisatie Lierderholthuisweg

De Lierderholthuisweg is 6 km lang vanaf de Raalterweg tot de bebouwde kom van Lierderholthuis. Een groot deel van de weg loopt ten westen van een wetting van het waterschap, zoals de Oude wetting. De keuze om

in 2022 de Lierderholthuisweg te inventariseren is geheel toevallig.

De weg is in 14 gedeeltes geïntervieweerd. Elk gedeelte heeft een uniek nummer en van elk gedeelte is een soortenlijst gemaakt. Dit is omdat er verschillen zijn in de vegetatie in soortenrijkdom en -samenstelling. De nummers van de wegdelen zijn te vinden op de kaart. De soorten van de west- en de oostkant van de weg zijn apart geïntervieweerd. Met behulp van de app Obsmapp

kunnen waarnemingen in het veld nauwkeurig op de vindplaats in kaart worden gebracht.

De soorten staan per weggedeelte in een tabel in een aparte bijlage * . Daarin staan de soorten met hun Nederlandse en hun wetenschappelijke

namen met een code voor de aantallen, de Tansley codering. Deze geeft een schatting van de (abundantie) rijkdom van een soort in een bepaald oppervlak.

Niet alleen zijn de zeldzame soorten geregistreerd, ook meer algemene soorten. Zo zijn soorten gekarteerd die een indicatie zijn voor de vegetatie, zoals grassen. En een selectie van soorten, die in bermen steeds zeldzamer worden, zoals hemelsleutel. Zeer algemene soorten, zoals straatjesgras en vogelmuur zijn niet opgenomen. De soortenlijsten geven een beeld van de eigenschappen van vegetatie en bodem: voedselrijk, voedselarm, vochtig of droog. Ook kan hiermee worden ingeschat welke soorten nog meer in de aanwezige vegetatie passen. De meest zeldzame of typische soorten zijn bovendien opgenomen op de site Waarneming.nl.

4. Resultaten inventarisatie Lierderholthuisweg

De Lierderholthuisweg is vooral een rijbaan voor auto's, trekkers, en fietsers. Voetgangers worden weinig gezien. Dat is jammer, want het is eigenlijk een mooie, oude weg.

In totaal zijn langs de Lierderholthuisweg ruim 70 soorten genoteerd. Langs bijna de gehele lengte vanaf de Raalterweg tot Lierderholthuis staan bomen. Het zijn vooral vrij oude zomereiken van verschillende leeftijden. In de ondergroei zijn onverwachte soorten aangetroffen, zoals 4 soorten van de Rode Lijst, namelijk bochtige klaver, fijne ooievaarsbek, kleine pimperl en kruisbladwalstro. Daarnaast ook enkele soorten die minder algemeen zijn en die over het algemeen afnemen, zoals hemelsleutel.

Behalve de bomenstrook naast het wegdek ligt over bijna de gehele lengte van de Lierderholthuisweg de Oude Wetering met maaiberm talud. In totaal is het een brede strook waar de vegetatie grotendeels ongestoord is. In de bomenstrook aan de oostkant staan veel struiken, die waarschijnlijk spontaan zijn opgekomen. Deze struiken geven structuur aan het geheel als beschutting en verbindingstrook voor de fauna, en geven luwte en schaduw voor fietsers.

Bomen

- Zomereik: De zomereik is in het verleden door de varkenshouderij bevoordeeld en geplant omdat deze meer eikels geeft dan de Wintereik. De eikels waren vroeger voer voor de varkens. Toen konden varkens nog vrij langs de weg lopen om voer te zoeken. Deze eikels liggen nu in de herfst platgereden op de weg, terwijl het voer voor varkens uit een ver buitenland komt, zoals sojabonen.

Niet alleen op het blad maar op alle onderdelen van de zomereik leven veel soorten insecten, zoals de rupsen van de eikenbladroller en de

wintervlinder, die voedsel zijn voor veel vogels. Al mag het ergerlijk zijn voor velen dat er zoveel insecten op de eiken leven, zoals de laatste jaren vooral de eikenprocessierups, het is goed om te bedenken, dat ook de zogenaamde biologische bestrijding van deze rupsen ook veel andere rupsen doodt en dus ook het voedsel van veel vogels en bovendien de parasieten van de processierups. Er zal zich een nieuw evenwicht moeten instellen en dat zal door de bespuitingen juist minder snel gebeuren. Door de aanwezigheid van de bomen zijn er weinig of geen grotere ingrepen geweest in de berm, zodat er zich een tamelijk vaste vegetatie kon vormen. Ook de voedselopname van de bomen zorgt ervoor, dat de bodem voedselarm is gebleven. Dat is te zien aan de begroeiing. In de eerste plaats komen weinig of geen storende soorten voor zoals grote brandnetel of gewone braam. Wel komen enkele soorten van voedselarme grond voor, hoewel de aantallen laag zijn. Het huidige bermbeheer is niet erg gunstig voor een blijvende schrale vegetatie. De boomkroon van een zomereik laat veel licht door, waardoor er veel kruidachtige planten kunnen groeien. Onder deze oude zomereiken kunnen bovendien veel soorten paddenstoelen voorkomen, vooral als de bodem zoveel mogelijk met rust gelaten wordt. Frezen of ploegen van een dergelijke bodem zal de paddenstoelen voor jaren vernietigen.

- Amerikaanse eik: Langs enkele delen van de weg staan Amerikaanse eiken. Deze bomen komen oorspronkelijk uit Amerika. Ze zijn ingevoerd omdat ze nog meer eikels produceren dan de zomereik. Er leven weinig insecten van de bladeren, het blad verteert slecht en de boom laat weinig licht door. De Amerikaanse eik heeft meestal weinig kruiden als ondergroei. Het is al met al af te raden om Amerikaanse eiken te gebruiken als laanboom. Het vee eet de eikels toch niet meer.

- Zwarte els: Een andere boomsoort die langs de weg staat is de zwarte els. Deze bomen staan niet als laanboom in de berm. Waarschijnlijk zijn ze er als opslag gekomen, ze staan aan de rand van een bermsloot onder de eikenbomen.

Struiken

Struiken worden vaak weinig gewaardeerd, zeker als ze niet zijn aangeplant. De struikengroepen aan de westkant van de Lierderholthuisweg zijn opvallend soortenrijk. Ongeveer alle inheemse struiken die op deze grondsoort thuishoren, zijn hier vertegenwoordigd, zoals eenstijlige meidoorn, sporkenhout (= vuilboom), wilde kardinaalsmuts en wilde lijsterbes. Zie soortenlijst. Op meerdere plekken komt een soort wilde roos voor. Deze roos heeft veel uitlopers, zodat er grote groepen staan.

Struiken en klimplanten als wilde kamperfoelie zijn voor vogels goed als nestplaats. De stengels en takken vormen een dichte wirwar waar een

nest veel houvast en beschutting heeft. Verder zijn de bessen van veel soorten struiken voedsel voor vogels. Helaas wordt klimop veelal van de bomen verwijderd. De bessen van klimop worden tot ver in het voorjaar door vogels gegeten. Vogels vinden ze niet zo lekker en eten ze pas als ze niets anders kunnen vinden. Klimop staat vooral in het bosje bij de parkeerplaats bij de brug over de wetering. Klimop is niet schadelijk voor de boom, zoals vaak gedacht wordt.

Struiken hebben het voordeel, dat ze niet omvallen of takken op onze dierbare auto's laten vallen, terwijl ze toch veel waarde hebben voor de fauna.

Kruidachtige soorten

Bermen kunnen soortenrijk en bloemrijk zijn, maar meestal gaat het om algemene soorten. Daarom is het verbazend dat langs de Lierderholthuisweg vier soorten van de Rode lijst zijn gevonden en daarnaast een aantal zeldzame of minder algemene soorten. Bijna al deze soorten komen in (zeer) kleine aantallen voor, wat ongetwijfeld met het beheer te maken heeft. Een verklaring voor het voorkomen van deze soorten is het feit dat de berm lange tijd vrijwel onaangetast zijn gebleven, zodat ze als relict zijn overgebleven. Onderstaande Rode lijstsoorten kunnen relict zijn uit de tijd dat de IJssel overstroomde tot aan de Elshof. Daarbij werd kalkrijke grond afgezet.

Rode lijstsoorten

- **Bochtige klaver – Rode lijst kwetsbaar.**

Lijkt veel op rode klaver; behoren beide tot de familie der vlinderbloemigen. Bochtige klaver is een soort van kalkrijke zomen. Sterft 's winters bovengronds helemaal af. Langs de Lierderholthuisweg zijn twee groeiplaatsen gevonden met weinig exemplaren.

Bochtige klaver

- **Fijne ooievaarsbek – Rode lijst kwetsbaar en doelsoort.**

Is een eenjarige plant van zonnige plekken op schrale, zandige maar kalkrijke grond in o.a. Zuid-Limburg en het rivierengebied. Er is een enkel exemplaar gevonden. Er is dus weinig voor nodig om deze soort voorgoed te zien verdwijnen.

- **Kleine pimperl – Rode lijst kwetsbaar.**

Ook kleine pimpernel is een soort van kalkrijke grond van het riviereengebied, maar komt vooral voor in open terrein. Er is slechts 1 exemplaar gevonden langs de Lierderholthuisweg.

- Kruisbladwalstro – Rode lijst kwetsbaar.

Heeft een groeiplaats die veel lijkt op bochtige klaver. Er is een plantengemeenschap die kruisbladwalstro-associatie heet. Van oudsher komt die langs de IJssel voor.

De grootste groeiplaats is hier aan het fiets-/wandelpad langs het bos van de Gelder onder hoge bomen. Maar ook in de berm van de Lierderholthuisweg zijn enkele groeiplaatsen.

Bedekkende soorten

Hiermee worden soorten bedoeld, die zoveel voorkomen, dat de vegetatie erdoor wordt bepaald. Vaak zijn dit grassen. Daarmee wordt niet bedoeld, dat de grassen hier de kruidachtige soorten verdringen. Grassen horen in deze vegetaties thuis.

Grassen

De begroeiing van de bermen is op te vatten als een overgang tussen bos en grasland. Grassen nemen er een grote plaats in. Slechts enkele grassoorten komen langs de Lierderholthuisweg met een hoge bedekking voor, namelijk: glanshaver en grote vossenstaart. Dit zijn soorten van (matig) voedselrijke bodem. En gewoon struisgras en rood zwenkgras zijn soorten van schrale bodem.

- **Glanshaver** komt in 11 vlakken voor, waarvan:

3x dominant, 4x co-dominant, 2x abundant, 1x frequent.

- **Grote vossenstaart** in 3 vlakken met hoge bedekking waarvan:

2x abundant, 1x frequent.

- **Gewoon struisgras** in 3 vlakken met hoge bedekking waarvan:

1x co-dominant, 2x abundant.

- **Rood zwenkgras** in 5 vlakken met hoge bedekking waarvan:

1x dominant, 1x co-dominant, 2x abundant, 1x frequent.

Soorten die kunnen woekeren

Langs de Lierderholthuisweg komen opvallend weinig soorten voor van voedselrijke, verstoorde grond. **Grote brandnetel** en **akkerdistel** zijn maar 1x gevonden.

Jacobskruiskruid breidt zich overal in het land sterk uit, maar langs de Lierderholthuisweg is slechts één exemplaar gevonden en wel op een plek met verstoorde bodem. Het is dus gunstig om de grond van een berm zo weinig mogelijk te verstoren. Helaas komt dit nu in het land steeds vaker voor door de inzaai van zogenaamde bijenlinten. Hoewel

deze er misschien één of twee jaar fotogeniek uitzien, de oorspronkelijke vegetatie wordt door te ploegen of te frezen verstoord.

Heermoes breidt zich op dijken en in bermen de laatste jaren sterk uit en wordt vaak zelfs dominant. Of dit invloed heeft op andere soorten is de vraag. Eigenlijk is deze soort een pionier van omgewoelde, verstoorde grond, zoals akkers en moestuinen. Het is resistent tegen bestrijdingsmiddelen. Het wordt hierdoor zelfs gestimuleerd, omdat bij spuiten tegen onkruid de andere plantensoorten verdwijnen. Langs de Lierderholthuisweg is deze soort 11x met hoge bedekking gevonden. Daarvan 4x dominant, 4x abundant, en 3x co-dominant. Co-dominant was heermoes 2x met glanshaver en 1x met gewoon struisgras. Lagere abundanties zijn niet genoteerd.

Omdat heermoes meer dan andere plantensoorten goud accumuleert, kan deze eigenschap misschien een goede bestrijding opleveren, als een methode wordt gevonden om uit heermoes goud te winnen.

Soorten, typisch voor schrale grond

Op schrale, zandige grond groeien voornamelijk kleine plantensoorten, die weinig concurrentiekracht hebben en die door de stikstofdepositie langzaam verdwijnen. Bij elkaar kunnen ze een bloemrijk

Hemelsleutel

gezelschapje vormen. Langs de Lierderholthuisweg zijn onderstaande soorten gevonden, maar in zeer kleine aantallen.

Akkerhoornbloem: groeit op zonnige, zeer schrale randjes in het vroege voorjaar.

Brem: krijgt opvallende, grote bloemen, die insecten trekken voor het stuifmeel.

Gewone veldbies: waar deze soort groeit zijn meerdere soorten van schrale, droge grond te verwachten. Bloeit heel vroeg in het voorjaar, als kleine pluimpjes met felgeel stuifmeel uit de verte te zien zijn.

Hemelsleutel: vetplant, waarvan enkele cultuursoorten voor siertuinen

worden gekweekt. Maar de wilde soort is tóch het mooist. Langs de Lierderholthuisweg is deze soort in zes vlakken gevonden. Hemelsleutel is zeker niet algemeen. Ze bloeien laat dus als de berm laat wordt gemaaid, komen ze nooit in bloei. Er is slechts één bloeiend exemplaar gevonden, maar massa's stekken van afgebroken takken en bladen.

Mannetjesereprijs: past in het rijtje van akkerhoornbloem en heeft kleine trosjes lichtblauwe bloemen.

Sint-Janskruid: bloeit geel; het is een geneeskrachtige plant die helpt bij kneuzingen.

Kantig hertshooi: is familie van sint-janskruid.

Muizenoor: is tot nog toe algemener dan de andere soorten van schrale, droge grond. Vele verwanten, samengesteldbloemigen met gele bloemhoofdjes, trekken veel insecten, zoals ook:

Stijf havikskruid

Stijf havikskruid met gallen

Stijf havikskruid: bij een zorgvuldig beheer kan deze plant lange gele

linten vormen in oude bermen onder bomen, meestal zomereiken. Het was ooit een bekend beeld, maar dat verdwijnt zienderogen uit het landschap. Aan de Lierderholthuisweg zijn vijf vlakken gevonden waar deze soort met een hoge abundantie staat, maar vaak komen ze niet of nauwelijks in bloei. Ze bloeien vrij laat, zodat de planten worden gemaaid en niet meer in bloei komen, juist als er laat wordt gemaaid.

Rechte ganzerik: hiervan is één exemplaar gevonden. Komt van oorsprong uit Noord-Amerika, waarschijnlijk in eerste instantie als sierplant.

Schapenzuring: is een kleine zuringsoort, die weinig concurrentiekracht heeft, niet te vergelijken met bijv. ridderzuring. Op schapenzuring komt de rups voor van de kleine vuurvlinder. Deze vlinder houdt van een grasmat met open plekken, zodat de bodem goed kan opwarmen.

In het rijtje van soorten die typisch zijn voor schrale grond horen bovendien thuis: grasklokje, tijm, hazenpootje en viltkruid. Deze zijn niet gevonden, maar zouden zich kunnen vestigen bij een goed beheer.

Soorten, typisch voor matig voedselrijke grond

Glad walstro: plant met grote, witte bloempluimen. Ondergronds kan zich op de wortels de parasiet walstrobremraap ontwikkelen.

Gewone bermzegge: is een middelmatig grote zegge, die in pollen groeit; niet zeldzaam, maar evenmin erg algemeen.

Grasmuur: bloeit met vele kleine bloempjes gedurende een lange tijd in de zomer

Klein streepzaad: komt bij verschraling soms massaal op. Trekt enkele soorten wilde bijen.

Knoopkruid: grote plant van de familie van de samengesteldbloemigen. De paarse bloemen trekken vooral veel vlinders.

Overige soorten

Vierzadige wikke: is een vlinderbloemige met kleine, maar opvallende bloemen. In het zuiden van het land is ze algemener. Nauw verwant is ringelwikke, die veel kleinere bloemen heeft. Langs de Lierderholthuisweg is een rijke groeiplaats langs de Wetering onder bos.

Vijfdelig kaasjeskruid

Vijfdelig kaasjeskruid:

is de meest opvallende verschijning langs de Lierderholthuisweg. Lijkt het meest op een ontsnapte tuinplant. Het is echter een wilde plant, die langs de grote rivieren voorkomt. Het is een buitengewoon aantrekkelijke plant, niet alleen voor mensen, maar ook voor insecten. De bloemen hebben gedurende lange tijd veel stuifmeel en worden dus door veel soorten insecten bezocht. Niet te verwarren met muskuskaasjeskruid, dat vaak wordt ingezaaid in bermen en wordt verward met vijfdelig kaasjeskruid. Deze soort is niet inheems.

Wilde kamperfoelie: is een klimplant, die helemaal niet zeldzaam is, maar

die zich, evenals klimop, bijna nergens goed kan ontwikkelen. Ze groeien voornamelijk aan de westkant van de weg, waar de struiken staan. Ooit stond er veel wilde kamperfoelie aan het begin van de Lierderholthuisweg bij de Raalterweg, die volop in bloei kwam, hoewel deze niet in struiken omhoog kon klimmen. Hoewel wilde kamperfoelie wel tegen een keer afmaaïen kan, is de soort hier helemaal verdwenen. Op wilde kamperfoelie vliegen in de avond nachtvlinders, met name de pijlstaarten, die steeds zeldzamer worden.

5. Vergelijking met eerdere inventarisatie

In 2007 en 2009 heeft de werkgroep “Boeiende bermen” de bermen van de Lierderholthuisweg geïnventariseerd. Hiermee worden de resultaten van 2022 vergeleken.

Vanaf de Raalterweg tot aan de kruising met de Kappeweg (in 2022 opnamenummers 2, 6 en 8) zijn in 2007 geen soorten genoemd. In nr. 6 is in 2022 bochtige klaver en vijfdelig kaasjeskruid gevonden.

In opnamenummer 9, vanaf de kruising met de Kappeweg en de Raalterwetering worden in 2007 de volgende soorten genoemd: muizenoor, (stijf-)havikskruid, kattendoorn, hemelsleutel, (gewoon) biggenkruid, witte klaver, kleine klaver, glad walstro, mannetjesereprijs en schapengras.

Kattendoorn is niet meer teruggevonden. Voor deze soort is de berm nu te veel beschaduwd. Nu zijn wel nog teruggevonden: glad walstro, hemelsleutel, stijf havikskruid en muizenoor. Bovendien zijn in 2022 gevonden: gewone bermzegge, vierzadige wikke en hopklaver.

Tussen de Raalterwetering en de Duisterendijk is een deel van de berm aan de oostkant van de weg in 2007 geïnventariseerd. Het gaat om opnamenummer 11. In 2007 wordt hier als soort van schrale, zandige grond muizenoor genoemd. Deze soort is in 2022 ook gevonden.

Daarnaast werden in 2022 de volgende soorten gevonden die op deze grondsoort thuishoren: hemelsleutel, akkerhoornbloem, mannetjesereprijs, gewone veldbies en stijf havikskruid. Deze soorten staan in de berm onder een gesloten boomlaag van de eiken terwijl ze meestal op zonnige plekken staan. Wel is er veel lichtinval van opzij. De hierboven genoemde soorten verdragen enige schaduw. Zo is stijf havikskruid een typische bosrandsoort.

6. Beheer

Het beheer van de bermen is op het ogenblik niet gericht op het behoud of ontwikkelen van een soortenrijke/bloemrijke vegetatie. Dat is jammer, want in de berm staan nog genoeg soorten die het waard zijn om beschermd te worden, zoals het havikskruid en hemelsleutel. De berm is op de meeste plaatsen niet te voedselrijk of ruig. Er is geen aanleiding om intensief te maaien. Door de bomen is de bodem niet voedselrijk, zodat de vegetatie niet erg hoog zal worden. Het uitzicht zal niet sterk worden belemmerd. Maar het zou goed zijn het maaisel af te voeren.

Nu wordt naast het wegdek eerst een strook gemaaid voor een beter uitzicht. In de praktijk komt het er op neer, dat bijna de hele berm wordt gemaaid. Omdat de kans toch al klein is dat de vegetatie hoog wordt, is het de moeite waard uit te proberen of bij het maaien naast het wegdek, alleen een smalle strook kan worden gemaaid.

Op enkele plekken wordt zó grof gemaaid, dat het lijkt op plaggen. Het afschaven van de bovengrond is natuurlijk desastreus voor veel soorten, die waarschijnlijk helemaal weggeplagd worden. Ook worden boomvoeten beschadigd door de grove behandeling. Het is de vraag of de hele afstand

tussen twee bomen moet worden geschaafd. Er zou een proef gedaan kunnen worden, om alleen in het midden tussen twee bomen een 'geul' te maken. Bovendien is het misschien voldoende om niet tussen elke twee bomen te schaven maar bijv. om en om.

Het zou mooi zijn om te streven naar een werkelijk bloemrijke berm, waar de soorten die er nu al in kleine aantallen staan, zich kunnen uitbreiden. En wellicht kunnen enkele soorten worden uitgezaaid die helemaal in de bestaande vegetatie passen.

Ruw afgeschaafde boomvoet

7. Soortenlijst Lierderholthuisweg 2022

Akkerdistel	Gewoon barbarakruid	Klein timoteegras	Ruige zegge
Akkerhoornbloem	Gewoon biggenkruid	Kleine pimpernel	Schaduwgras
Akkerkool	Gewoon struisgras	Klimop	Schapenzuring
Bijvoet	Glad walstro	Knoopkruid	Sint-janskruid
Blauw glikkruid	Glanshaver	Knopig helmkruid	Sleedoorn
Bochtige klaver	Grasmuur	Kraailook	Slipbladige ooievaarsbek
Boerenwormkruid	Grauwe wilg	Kruisbladwalstro	Sporkehout
Bosandoorn	Grote brandnetel	Kruldistel	Stijf havikskruid
Braam (G)	Grote vossenstaart	Lidrus	Veldlathyrus
Brede wespenorchis	Grote wederik	Mannetjesereprijs	Vierzadige wikke s.s.
Brem	Harig wilgenroosje	Moerasrolklaver	Vijfdelig kaasjeskruid
Dauwbraam	Heermoes	Moerasspirea	Vlasbekje
Donkere ooievaarsbek	Heggenwikke	Moeraszegge	Vogelwikke

Echte valeriaan	Heksenmelk s.l.	Muizenoor	Wilde cichorei
Eenstijlige meidoorn	Hemelsleutel	Oranje havikskruid	Wilde kamperfoelie
Fijne ooievaarsbek	Herik	Peen	Wilde kardinaalsmuts
Fluitenkruid	Hollandse iep	Rechte ganzerik	Wilde lijsterbes
Geel nagelkruid	Hondsdrif	Riet	Wilgenroosje
Gewone berenklaauw	Hopklaver	Rietzwenkgras	Witte dovenetel
Gewone bermzegge	Hypericum maculatum s.l.	Ringelwikke	Witte klaver
Gewone ereprijs	Jakobskruid s.l.	Rode klaver	Zevenblad
Gewone es	Kantig hertshooi	Rood zwenkgras s.s.	Zomereik
Gewone veldbies	Klein streepzaad	Roos (G)	Zwarte els

* Heb je belangstelling voor de uitgebreide rapportage met extra bijlage met de resultaten van de inventarisatie per weggedeelte, stuur dan een mail naar Leonieke Kruit via planten@ivn-wijhe-olst.nl.

Verslag Natuurdoedag

In de meivakantie heeft IVN Olst-Wijhe een Natuurdoedag voor kinderen georganiseerd in de Duursche Waarden. Er waren zoveel aanmeldingen dat we snel vol zaten en helaas kinderen moesten teleurstellen.

© Y. Kruiskamp en L.vd Boon

Met de kinderen die wel aanwezig waren hebben we drie uur buiten gespeeld met het thema

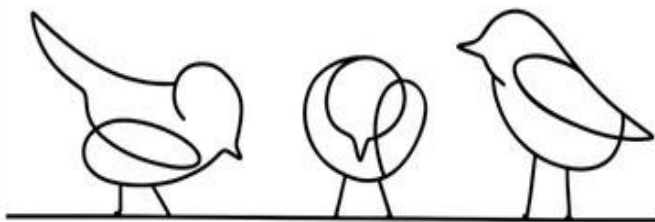

KIJK UIT VERREKIJKERS

OUDE VISMARKT 18 - 8011 TB - ZWOLLE - 038-4213697

WWW.VERREKIJKERAANBOD.NL - INFO@VERREKIJKERAANBOD.NL

**OP VERTOON VAN DEZE ADVERTENTIE ONTVANGT U
EEN PERSOONLIJKE AANBIEDING VOOR EEN
VERREKIJKER, SPOTTING SCOPE OF STERRENKIJKER**

WIJ ZIJN DEALER VAN DE VOLGENDE MERKEN:

Zwakenberg Tweewielers Wijhe

Specialist in alle merken fietsen, Tevens elektrofietsen!

www.zwakenbergtweewielers.nl

Weet u nog waarom u bepaalde medicijnen slikt?
Hebt u nog overzicht over uw medicijngebruik?
Wij vogelen dit graag voor u uit.

Alphega apotheek Wijhe,
voor al uw vragen over uw medicijnen!

Apotheek Wijhe Raadhuisplein 2-1, 8131 BN Wijhe
Info@apotheekwijhe.nl

Keukens

Tuinmeubelen

Interieurs

keukenland
tuinmeubelcentrum **WIJHE**

www.keukenlandwijhe.nl | www.tuinmeubelcentrumwijhe.nl

kriebelbeestjes. Het was een puzzeltocht waarbij kinderen bij ieder gevonden punt een opdracht konden doen. Als een spin over een lijn

balanceren die tussen twee bomen gespannen was.

Ontdekken hoe sterk mieren zijn, door zelf met touwen en katrollen een boomstam op te tillen. Wie niet sterk is moet slim zijn.

We kwamen erachter dat er heel veel insecten blij worden van poep, we hebben zelf een insect ontworpen als

natuurkunstwerk en zaadbommetjes voor de bijen gemaakt. We hebben de ooievaarskuikens in het nest gezien en als afsluiter zijn we nog even in de steenfabriek geweest. Kinderen, ouders en oma waren erg enthousiast. Volgende vakantie maken we er weer iets moois van!

Linda van der Boon.

Uit de oude doos

Uit de plakboeken van Jan Veerman

Volksnamen in onze omgeving

Ook in onze streek zijn voor veel planten volksnamen in gebruik die de moeite van het vermelden waard zijn. Namen, die nu eens gemakkelijk te verklaren zijn, dan weer totaal geen houvast bieden.

Als jongen kende je enkel de volksnamen. Zwerfend langs de IJsseldijk of door de achterhoek van Veessen plukte je bevertjes (trilgras) en pispotjes (akker- of heggewinde) en maakte kettingen van hondebloemen (paardenbloemen).

Je kauwde op zoerblad (zuring) of kwalsterholt (bitterzoet) en gooide naar elkaar met kleverklassen (klis). Een andere keer plukte je 't jonge groen van schierling (fluitekruid) voor de konijnen of je zocht toesebollen (lisdodden) in het riet, ook wel lampepoetsers genoemd. Blijkbaar werden ze vroeger gebruikt om de bewalmde lampenglazen schoon te maken.

Veel volksnamen zijn er ook onder de akkeronkruiden, b.v. kèk (herik), zogedistel (melkdistel) en de peerdeblei (akkermunt). En dan de lastige klantjes voor de boer zoals kwekken (kweek), hanepoten (zevenblad), roebol (heermoes), wilgenblad (veenwortel) en scheurwortel (klein hoefblad).

Tussen het koren groeiden de eerdeikels (aardaker) met hun prachtige rode bloemen en eetbare knolletjes en de thans vrijwel geheel verdwenen bolle (bolderik). Het zaad hiervan kwam vroeger nogal eens in het brood terecht, waardoor het brood onsmakelijk werd.

Over brood gesproken, voor veldbies, gebruikt men nog vaak de naam broodkruimels.

Aardige namen zijn ook suikerjantje voor de gele morgenster en bekketrekken voor de vruchten van de sleedoorn. Het hondsroosje wordt wepedoorn genoemd en de vruchten van de meidoorn zijn bekend als jöpies. Vele oudere mensen kennen de pinksterbloem nog steeds als eilëver, wat ook de volksnaam voor de ooievaar is.

Voor de gewone koekoeksbloem gebruikt men in Wijhe de naam vleesbloem en de ratelaar is bekend onder de naam horte. Vogelkers kent men alleen als wilde sering en de salomonszegel heeft men de wel zeer sprekende naam 'motte met de biggen' gegeven.

Salomonszegel = motte met de biggen

Niet zozeer sprake van volksnamen, maar meer misschien van verkeerde naamgeving is er, wanneer hier in Wijhe de gele lis steevast waterlelie en 't wilgenroosje kattestaart genoemd

wordt. Zo kent men ook de vogelmelk vrijwel alleen als morgenster.

In heemtuin Veermans Hof IJssel flora staan veel van de planten die in bovenstaand artikel van Jan Veerman genoemd worden.

Wilt u ze een keer zien? U bent van harte welkom!

Heemtuinplant uitgelicht

Roomse kervel – *Myrrhis odorata*

In de heemtuin staat op verschillende plekken de roomse kervel. Het is niet echt een heemplant, maar Jan Veerman was er blijkbaar gek op en dat snap ik ook wel. De plant ruikt heerlijk als je het blad een beetje kneust (vandaar *odorata* = welriekend). Je ruikt een heerlijke anijsgeur. Ook de zaden zijn net anijsdropjes. De hele plant is eetbaar. Als ik bij rondleidingen mensen vraag wat ze in de kruudmoes doen (wie maakt dit nog?), weten ze vaak niet dat de Roomse kervel één van de ingrediënten

is. Ik heb het even voor u opgezocht. Van elk kruid 2 of 3 takjes: roomse kervel, peterselie, selderie, venkelgroen of dille, broene Berend (munt), zuring en eventueel ook nog brandneteltoppen en zwarte bessenblad. Dat er ook nog gort, spek, rookworst, rozijnen, boter en stroop in zit geeft mij

Roomse kervel

© A.vd Veen

een wee gevoel op de maag!

Maar terug naar de roomse kervel. Dat die kruudmoes dan ook heel gezond is met de roomse kervel erin klopt. Het is bloedzuiverend en goed tegen blaas- en nierstenen. Er zit veel vitamine C in. En de wortels kunnen ook nog gegeten worden: rauw geraspt of als kookgroente. Dit laatste is wel een beetje jammer, als

de wortel gebruikt wordt verdwijnt de roomse kervel.

De roomse kervel heeft mooie witte schermbloemen zoals het fluitenkruid en houdt van vochtige schaduwrijke plekken.

Sommige mensen zijn bang dat ze de roomse kervel verwarren met de dolle kervel. Deze laatste komt pas later boven de grond, heeft een donker aangelopen stengel en geurt niet naar anijs en is giftig. Ze zijn dus wel gemakkelijk uit elkaar te houden.

Annet van der Veen.

Vogelwaarnemingen in Olst-Wijhe

1 februari – 1 mei 2023

De gebruikte afkortingen: BuH = Buitenwaarden Herxen; BuO = Olsterwaarden; BuW = Buitenwaarden Wijhe/Surfplas; BvL = Boskamp, van Laakstraat; DuW = Duursche waarden, vanaf Mottenhuisje tot Fortmond; Fm = Fortmond (steenfabriek); Rw = Roetwaarden, na camping het Haasje. Tussen () staat het aantal vogels.

Aalscholver: 9-4 Herxen plas (ca. 40) nesten.

Appelvink: 24-2 in tuin aan de Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1); 29-3 BvL (1); 16-4 BvL (1 m).

Bergeend: 11-3 BuW (1 paar); 17-3 BuW (2 paren); 19-3 BuW (8); 28-3 BuH (1 paar); 28-3 BuW (1 paar); 2-4 BuW (2).

Blauwe reiger: 16-4 BuW (7) nesten.

Boerenzwaluw: 21-3 Olst, Kleistraat (3); 2-4 BuW (6); 9-4 Herxen plas (ca. 50); 13-4 Herxen (1) Eerste van het jaar.

Boomklever: 6-3 BvL (1); 8-3 BvL (2); 26-3 BvL (1); 21-4 BvL (1); 22-4 BvL (1); 23-4 BvL (1); 24-4 BvL (1); 25-4 BvL (2); 28-4 BvL (1); 30-4 BvL (1).

Boomkruiper: 5-3 BuW (2).

Brandgans: 12-2 BuW (12); 28-2 BuW (7 paren).

Brilduiker: 14-2 BuW (2); 28-2 BuW (2 paren).

Bruine kiekendief: 22-2 vanaf Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1 paar).
Fladderend over het veld.

Buizerd: 7-2 landgoed de Gelder (1); 8-2 Fortmond (2); 14-2 BuW (1); 23-2 vanaf Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1). Hoog in de lucht en op een paal; 25-2 BuW (1 paar); 27-2 BvL (1); 28-2 BuW (2 paren); 28-2 BuH (1 paar) bij een nest; 17-3 BuW (2) parend; 28-3 op een spoo mast Herxen (1); 8-4 Olst, Terstegetuinen (3) overvliegend; 9-4 BuW (4); 27-4 Boskamp, Eikelhofweg (1); 30-4 vanaf Tichelerstraat Fortmond. (1 juv) in nest.

Casarca: 5-2 Soestwetering Boerhaarseweg (1).

Dodaars: 5-2 Soestwetering, Rietbergweg (2); 5-2 Olst Zandwetering bij Sporthal (1).

Fazant: 30-3 Olst, Kleistraat (1 m); 2-4 Wijhe, Schippershuizen (1 m); 27-4 Fortmond (2 m).

Fitis: 2-4 BuW (1).

Fuut: 17-3 plas bij de pont Wijhe (1); 17-3 op de IJssel (1); 2-4 Soestwetering, Rietbergweg (2).

Gaai: 13-3 BvL (1); 28-3 BvL (1); 30-3 BvL (1); 20-4 BvL (1); 22-4 BvL (1).

Goudvink

© R. Saan

Gele kwikstaart: 14-4 Fortmond de Zaaï (2).

Goudvink: 27-1 Landgoed Onder de Gelder (1); 22-4 Olst. (2) Elke dag.

Grasmus: 23-4 BuW (1).

Grauwe gans: 28-2 BuW (1000).

Groene specht: 29-3 Onder de Gelder verlengde van prins Bernhardlaan. (1) Samen met een bonte specht op een boom.

Groenling: 29-1 BvL (1); 2-2 BvL (1); 3-2 BvL (7); 3-2 BvL (4); 7-2 BvL (2); 10-2 BvL (1); 18-2 BvL (2); 19-2 BvL (1); 22-2 BvL (3); 23-2 BvL (2); 26-2 BvL (1); 28-2 BvL (3) 2-III BvL (2); 3-3 BvL (2); 4-3 BvL (1) Bijna dagelijks 1 of meer in de tuin. 15-IV Olst, Terstegetuinen (2).

Grote bonte specht: 31-1 BvL (1); 3-2 BvL (1); 7-2 BvL (1); 16-2 BvL (1); 18-2 BvL (1 m); 20-2 BvL (1); 24-2 BvL (1 v); 25-2 Het Anem (1 paar); 27-

2 BvL (1 v); 28-2 BvL (1); 28-2 BuW (1); 1-3 BvL (1 v); 3-3 BvL (1 v)
Dagelijks 1 of meer; 15-3 Stationsweg Wijhe (meerdere); 29-3 Onder de
Gelder verlengde van prins Bernhardlaan (1). Samen met groene specht
op een boom.

Grote canadese gans: 28-2 BuW (5 paren).

Grote gele kwikstaart: 16-4 Veerweg Welsum (1); 19-4 Fortmond (1);
25-4 Bremmelerstraat Wijhe (1); 27-4 Fortmond (4).

Grote lijster: 27-3 Onder de Gelder (1).

3 grutto's

© R. Saan

Grote zaagbek: 26-2
BuW (1 paar); 28-2
BuW (1 paar).

Grote zilverreiger: 22-2
in het weiland aan de
Lierderholthuisweg 17,
Wijhe (3).

Grutto: 23-2 in de lucht
vanaf
Lierderholthuisweg 17,
Wijhe (2); 15-3 BuW
(1); 16-3 Herxen
Buitenwaarden (5). De

eersten; 21-3 Herxerwaard (30); 2-4 Wijhe, Boerhaarseweg (2).

Havik: 11-3 BuW (1) op nest; 17-3 BuW (1) op nest; 20-4 BuW (1) op
nest.

Heggenmus: 29-1 BvL (1); 3-2 BvL (1); 16-2 BvL (1); 18-2 BvL (1); 4-3
BvL (1); 16-3 Olst Terstegetuinen (2); 16-3 BvL (1); 28-3 BvL (1); 2-4 BuW
(1); 6-4 BvL (1); 11-4 BvL (1); 12-4 BvL (1); 15-4 BvL (1); 25-4 BvL (1).

Holenduif: 22-2 Lierderholthuisweg 17, Wijhe (6) samen met 8
houtduiven.

Houtduif: 22-2 Lierderholthuisweg 17, Wijhe (8) samen met 6
holenduiven; 2-3 BvL (2); 2-3 BvL (2).

Kerkuil: 22-2 Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1). Vliegt in de avond uit de
schuur.

Kievit: 14-2 BuW (100); 26-2 Fortmond (ca. 50); 28-2 BuW (150); 16-3
Olst, Terstegetuinen (4); 16-3 Olst, Kotterikstraat (6); 16-3 Olst, Kleistraat
(4); 17-3 Olst, Kotterikstraat (4); 19-3 Olst, Kotterikstraat (6); 19-3 BuW
(30); 21-3 Olst, Terstegetuinen (8). In 3 nesten eieren; 31-3 Olst,
Kleistraat (6). 2 nesten met 4 en 1 nest met 3 eieren; 2-4 Olst,
Kotterikstraat (2) 1 nest met 4 eieren; 8-4 Olst, Kleistraat (4) 2 nesten met
4 eieren; 21-4 Olst, Kotterikstraat (5).

Kleine mantelmeeuw: 14-2 BuW (10).

Kneu: 23-4 Bockhorsterstraat Olst (2).

Knobbelzwaan: 23-2 in weiland aan de Lierderholthuisweg 17, Wijhe (6).

Kolgans: 9-2 BuW (700); 12-2 BuW (250); 28-2 BuW (1000); 11-3 BuW (800); 19-3 BuW (400).

Koolmees: 29-1 BvL (3) Komen elke dag in de tuin.

Krakeend: 3-2 BuW (12 paren); 8-2 Fortmond (12); 28-2 BuW (10 paren); 11-3 BuW (10 paren); 16-4 BuW (5).

Kramsvogel: 18-3 Boskamp Spijkerbosch (2).

Krooneend: 11-3 Wijheseweg ter hoogte van nr. 11, tussen Wijhe en Den Nul (1 m).

Kuifeend: 5-2 Soestwetering, Bruinsweg (10); 5-2 Soestwetering, Boerhaarseweg (10); 9-2 BuW (20); 14-2 BuW (30); 18-2 Soestwetering, Boerhaarseweg (15); 18-2 Soestwetering, Bruinsweg (10); 21-2 BuW plas bij de pont (4 paren); 25-2 BuW (11 paren); 26-2 Soestwetering, Boerhaarseweg (12); 26-2 Soestwetering, Bremmelerstraat (ca. 30); 28-2 BuW (10 paren); 6-3 BuW (4 m, 2 v); 17-3 Soestwetering Boerhaarseweg en Bruinsweg (15); 31-3 Olst, Kotterikstraat (6); 2-4 Olst, Soestwetering, Bruinsweg (4); 2-4 Kotterikstraat vijver (3); 2-4 Soestwetering, Boerhaarseweg (15); 2-4 Olst, Kotterikstraat vijver (3); 21-4 Olst, Soestwetering, Bruinsweg (2).

Lepelaar: 25-4 Tichelgaten Windesheim (5).

Mandarijneend: 21-3 bij sloot onder de Gelder aan de kant van het spoor (3m, 1v); 24-3 Hamelweg (3).

Mantelmeeuw: 23-2 in weiland aan Lierderholt-huisweg, Wijhe (25).

Meerkoet: 14-4 Wetering achter tennisbaan (1 paar, 6 juv) op het nest.

Merel: 29-1 BvL (2); 30-1 BvL (4); 2-2 BvL (1); 3-2 BvL (2); 13-2 BvL (2).

Middelste bonte specht:

28-1 BvL (1); 16-2 BvL (1); 15-3 Stationsweg Wijhe (1); 6-4 BvL (1).

Nijlgans: 28-2 BuW (2 paren).

Nonnetje: 8-2 Fortmond (2 m, 1 v); 18-2 DuW (1 m, 1 v).

Ooievaar: 27-3 Boskamp, Boskampstraat bij de kerk (5).

Patrijs: 18-2 Olst, Terstegetuinen (2); 11-3 Wijheseweg tussen Wijhe en Den Nul (1 m); 27-3 Boskamp, Kleistraat (2).

Pijlstaart: 21-3 BuW (4); 21-3 Herxerwaard (1 m, 1 v); 28-3 BuH (7 paren); 28-3 Herxerwaard (6).

Pimpelmees: 28-1 BvL (3). Elke dag in de tuin.

Meerkoetjongen op nest

© R. Saan

Putter: 17-2 Stationsweg Wijhe (1); 13-4 BuW (3).

Raaf: 6-2 onder de Gelder (1), gehoord; 23-4 BuW (1).

Rietgors: 28-3 Lieder- en Molenbroek Zuid (1) Eerste van het jaar; 9-4 BuW (1).

Rode wouw: 11-3 Lieder- en Molenbroek Zuid (1); 16-3 Boskamp, Diepenveenseweg (1) overvliegend; 22-4 Fortmond (1) overvliegend; 23-4 Spijkerbosch Olst (2); 25-4 Noordmanshoek Wijhe (1) overvliegend.

Roodborst: 28-1 BvL (1) Dagelijks; 22-2 in tuin aan Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1).

Pijlstaart

© R. Saan

Roodborsttapuit: 19-4 Noordmanshoek Wijhe (1 m, 1 v).

Scholekster: 27-2 Buitenwaarden (2). De eersten; 28-2 BuW (1); 3-3 BuW gehoord (1); 6-3 BuW overvliegend (3); 16-3 Boerhaarseweg (1); 18-3 Soestwetering, Boerhaarseweg (6); 18-3 Wijhe BuW (4); 18-3 bij Mottenhuisje (2); 24-3 Olst, Bruinsweg (2); 28-3 BuW (2); 2-4 Olst, Kotterikstraat (4); 8-4 Olst, Kotterikstraat (2).

Sijs: 12-3 Nahuisstraat Wijhe (2).

Slobeend: 28-3 BuH (1 paar); 28-3 Herxerwaard (2).

Smient: 26-2 Soestwetering, Bremmelerstraat (ca. 30); 27-2 BuW plas bij pont Wijhe (45); 11-3 BuW (50 paren).

Sperwer: 22-2 Lierderholthuisweg, Wijhe (1) op het dak en in de heg jagend achter mussen; 16-4 BvL (1 m); 28-4 Wechterholt Wijhe (1); 30-4 Goudvink Olst (1).

Spotvogel: 21-4 I BuW (1).

Spreeuw: 7-2 BvL (2); 18-2 BvL (2); 22-3 Lierderholthuisweg 17, Wijhe (50) in het weiland en op de schuur.

Tafeleend: 14-2 BuW (3).

Tijftjaf: 18-3 Olst, Kotterikstraat (1); 21-3 Olst, Terstegetuinen (2); 2-4 BuW (1).

Toendrarietgans: 7-2 Wolbroeken Olst (20).

Torenvalk: 14-2 BuW (1); 23-2 Lierderholthuisweg, Wijhe (1 paar) vliegen rond de kast en zitten op het dak van de schuur; 16-3 Olst, Terstegetuinen (2); 21-3 Terstegetuinen (1); 29-3 Wesepe, Raalterweg (1); 13-4 BuW (1); 26-4 Wijhe, Rijksstraatweg (1).

Tuinfluiter: 27-2 Dijk Wijhe dak woonhuis (1) gezien en gehoord.

Tureluur: 16-3 Buitenwaarden (1), de eerste; 2-4 Olst, Kotterikstraat (2) parend; 8-4 Olst, Kotterikstraat (1); 30-4 Olst, Kotterikstraat (1) alleen kopje gezien.

Vink: 29-1 BvL (2); 31-1 BvL (1); 3-2 BvL (1); 15-3 BvL (8) dagelijks.

Visarend: 21-4 BuW (1); 27-4 in boomtop Fortmond (1).

Visdief: 14-4 Fortmond de Zaaïj (1) Overtrekkend richting Noord West; 23-4 BuW (2); 29-4 vlakbij de Loswal Wijhe (1); 30-4 Wijhe, Soestwetering, Boerhaarseweg (1).

Waterhoen: 5-2 Soestwetering, Boerhaar (1); 18-2 Olst, Zandwetering bij Sporthal (14).

Watersnip: 18-3 Olst, Kotterikstraat (1); 27-3 Boskamp, Kleistraat (1); 31-3 Olst, Kleistraat (2); 8-4 Olst, Kotterikstraat (3).

Winterkoning: 3-2 BvL (1); 5-2 BvL (2); 23-2 in tuin Lierderholthuisweg 17, Wijhe (1); 7-3 BvL (1).

Witgat: 14-2 BuW (3); 16-4 BuW (1); 25-2 BuW (1).

Witte kwikstaart: 17-3 vlakbij pont Wijhe (1).

Wulp: 20-2 Olst, Terstegetuinen (1) vliegend; 22-2 in de lucht bij Lierderholthuisweg 17, Wijhe (2); 3-3 Withuisweg (1) gehoord; 13-3 BuW (1) gehoord; 16-3 Olst, Kotterikstraat (1); 17-3 BuW (1) gehoord; 18-3 Wijhe, BuW (1) , 31-III Olst, Kotterikstraat (2); 18-3 Rijksstraatweg bij mottenhuisje (1) vliegend; 19-3 BuW (2).

Zanglijster: 16-3 Olst, Terstegetuinen (1); 31-3 BvL (1); 2-4 BvL (1).

Zeearend: 14-2 BuW (1); 21-3 Herxerwaard (1); 30-4 bij Fortmond (1) mooi cirkelend.

Waarnemers: Marijke Berendsen, Lilian Bults, Willem Denekamp, Claudia van de Leur, Elly Luttikholt, Walter Liebrechts, Ruud Saan, Elly Smink-Niehoff, Alfons Wiegink

Contactadres vogelwaarnemingen: vogelwaarnemingen@ivn-olst-wijhe.nl.

Ter info

Nieuw huishoudelijk reglement en statuten

Binnenkort zijn deze te vinden op ivn.nl/afdeling/olst-wijhe. Op dit moment wordt de site heringericht.

Grutto digitaal Wil je de Grutto voortaan digitaal ontvangen?

Op deze manier help je mee om het milieu, papier, en kosten te besparen. Dus, wil je de Grutto voortaan per mail ontvangen, stuur dan een bericht naar ans@ivn-olst-wijhe.nl.

Disclaimer Het plaatsen van teksten in de Grutto betekent niet dat de redactie en het bestuur de inhoud daarvan onderschrijven. Deze komt geheel voor rekening van de auteur(s).

Vertrouwenspersoon

Bent u slachtoffer of getuige van ongewenst gedrag of een strafbaar feit bij een activiteit van onze IVN-afdeling, dan kunt u dit voorlopig als tussenoplossing melden bij voorzitter@ivn-olst-wijhe.nl.

Let op: als het klachten over of signalen van seksueel misbruik betreft, dan is het melden hiervan zelfs verplicht!

Donatie aan IVN Olst-Wijhe

Wilt u een donatie doen aan onze afdeling? Dat kan op NL32 RABO 0373 0240 37 t.n.v. IVN De Grutto, Herxen 14, 8131 PG Wijhe.

IVN Olst-Wijhe en belastingaftrek

IVN Olst-Wijhe is door de belastingdienst, al vanaf 1 januari 2008, geregistreerd als een ANBI-instelling. Registratienummer (RSIN) 816635286. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling.

Giften aan een ANBI-instelling kunnen een aftrekpost zijn voor de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst met een minimale looptijd van 5 jaar. Voor periodieke giften geldt geen drempelinkomen of maximaal aftrekbaar bedrag.

Voor meer informatie, zie de website van de belastingdienst.

Wilt u van de regeling gebruik maken, neem dan contact op via penningmeester@ivn-olst-wijhe.nl.

„DE ORANJERIE”

Vanaf heden ook een aparte bar

Langstraat 33
8131 BA Wijhe
Tel. 0570-521236

Langstraat 8 Tel. 0570-521290
8131 BC Wijhe Fax 0570-524141

Het IVN werkt aan een duurzame samenleving. Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur, duurzaam handelen stimuleert. Daarom laten wij jong tot oud de natuur dichtbij beleven. We verbinden hen met groene initiatieven rond natuur en maatschappelijke thema's zoals voeding, gezondheid en energie.

Verspreid over Nederland heeft het IVN zo'n 170 plaatselijke afdelingen met ca. 20.000 leden. In Amsterdam is het landelijke kantoor gevestigd. De afdelingen werken per provincie samen en organiseren leuke en leerzame activiteiten, voor jong en oud zoals: excursies, cursussen, tentoonstellingen en lezingen. In hun eigen omgeving zijn IVN-vrijwilligers regelmatig betrokken bij gemeentelijk overleg over natuuronderwerpen en verzorgen ze natuurlessen in het basisonderwijs.

Advertentieruimte in de Grutto voor ???

Hele pagina € 35,- per jaar
Halve pagina € 25,- per jaar
Kwart pagina € 20,- per jaar

Informatie: Michiel Faber, penningmeester@ivn-olst-wijhe.nl

Sponsors

IVN Olst-Wijhe
en

Heemtuin Veermans Hof IJsselflora

Brandweer Wijhe
Landgoed de Gelder
Gemeente Olst-Wijhe

Landschap Overijssel
Zorgboerderij 't Hamel